

KARTA DYSKUSJI DO FILMU:

„Narracje o migracjach cz. 2. O trzech niekompletnych narracjach.”



CEL DYSKUSJI:

- ✓ Określenie narracji wokół migracji i zrozumienie ich problematyczności.
- ✓ Zrozumienie, że migracje są naturalnym zjawiskiem.
- ✓ Refleksja nad możliwościami legalnego przemieszczania się osób pochodzących z różnych państw.
- ✓ Zrozumienie, że migracje są naturalnym zjawiskiem.



PRZY JAKICH TEMATACH MOŻESZ WYKORZYSTYWAĆ TEN FILM I KARTĘ DYSKUSJI?

- migracje,
- przyczyny i skutki migracji,
- narracje o migracjach,
- fakty i mity o migracjach,
- krytyczne myślenie,
- stereotypy.



LINK DO FILMU

„Narracje o migracjach cz. 2. O trzech niekompletnych narracjach”

bit.ly/narracja-o-migracjach-cz-2

(czas trwania 6:51 min, film w języku polskim)



CO OSOBA PROWADZĄCA POWINNA WIEDZIEĆ PRZED PROJEKCJĄ FILMU?

Film „Narracje o migracjach cz. 2. O trzech niekompletnych narracjach” może wywołać wiele emocji wśród uczestników i uczestniczek. Jednym z najważniejszych działań jest stworzenie bezpiecznej przestrzeni do dyskusji, a także zadbanie o prowadzenie jej przy pomocy odpowiednich

słów. Przy poruszaniu takiej tematyki ważne są nie tylko zagadnienia, o których mówisz, ale również to, w jaki sposób przekazujesz wiedzę.

Dlatego chcemy przekazać Ci kilka wskazówek:

- **Zwracaj uwagę na słowa, którymi się posługujesz.** Gdy planujesz rozmowę o osobach z doświadczeniem uchodźczym, warto sięgnąć po opracowania, w których znajdziesz wskazówki na temat tego, jak wypowiadać się o nich z godnością i szacunkiem. Wśród polecanych źródeł możemy wymienić między innymi poradnik [„Jak pisać i mówić o uchodźcach?”](#), [„Jak mówić i pisać o migrantach?”](#), przewodnik dla wychowawców i wychowawczyń [„Storytelling o migracjach”](#) oraz porady zawarte w naszych materiałach [„Jak mówić o większości świata?”](#).

Warto poznać także definicje dwóch poniższych terminów i starać się unikać ich stosowania:

Nielegalny imigrant – określenie stygmatyzujące, które sugeruje, że osoba, którą określamy w ten sposób, jest kimś w rodzaju przestępcy bądź kryminalisty. Określenie to może sprawiać także, że zapomnimy o tym, że nielegalny może być czyn, nigdy zaś człowiek.

Migrantka ekonomiczna – ekonomiczne powody migracji mogą obejmować bardzo zróżnicowane sytuacje życiowe, począwszy od powszechnej wśród ludzi chęci podniesienia jakości życia, a kończąc na braku możliwości przetrwania w dotychczasowym miejscu pobytu. Określenie „migrantka ekonomiczna” w pewnych kontekstach buduje również wizerunek migrantów jako osób leniwych czy nieudolnych, które planują wyłącznie korzystanie z pomocy socjalnej w państwie docelowym.

- **Stwórz bezpieczną przestrzeń, która będzie zachęcała do dzielenia się swoimi opiniami.** Zachęcamy do przygotowania się do tego zadania z pomocą opublikowanego przez PAH poradnika [„Moderowanie dyskusji – zasady i wskazówki”](#) oraz [listy kontrolnej dobrze przeprowadzonej dyskusji](#).
- **Reaguj, gdy usłyszysz mowę nienawiści.** Pomimo tego, że zalecamy tworzenie bezpiecznej atmosfery i umożliwienie swobodnego dzielenia się opiniami, nie oznacza to, że oczekujemy od Ciebie bierności, gdy zaczną padać krzywdzące lub dyskryminujące stwierdzenia. Porady dotyczące reagowania w takich sytuacjach znajdziesz w naszym poradniku [„Reagowanie na dyskryminujące słowa”](#). Poświęciliśmy temu zagadnieniu także fragment poradnika [„Moderowanie dyskusji – zasady i wskazówki”](#) oraz [„Reagowanie na częste argumenty”](#).
- **Zwróć uwagę na uczestników i uczestniczki z doświadczeniami uchodźczymi lub migracyjnymi.** Jeżeli w grupie są takie osoby, upewnij się, czy chcą brać udział w aktywności, a jeżeli tak, zadbaj o ich potrzeby. Zagadnienia poruszane w filmie mogą wywoływać bolesne wspomnienia; co więcej, inni uczestnicy i inne uczestniczki mogą potraktować daną osobę jako eksperta lub ekspertkę w zakresie tego zagadnienia, a w rezultacie mogą powoływać się na nią podczas dyskusji lub zadawać pytania, na które taka osoba niekoniecznie chce odpowiedzieć. Zalecamy dużą wrażliwość i uważność.



INFORMACJE O FILMIE:

Film powstał dzięki wsparciu CARE. Więcej na temat alternatywnych narracji wobec dominujących w przestrzeni publicznej opowieści kolonialnych, europocentrycznych i antyimigracyjnych znajdziesz na stronach projektów [„Lokalni/ne sojusznicy/czki globalnej solidarności”](#) oraz

[„Nowe narracje o świecie”](#). Na stronach tych projektów znajdziesz bogaty zbiór materiałów – artykuły, podcasty i wyniki badań – które pozwalają lepiej zrozumieć globalne zależności oraz wyzwania związane z dominującymi narracjami.



PAMIĘTAJ!

Jako osoba prowadząca możesz zdecydować, które pytania zaproponowane poniżej wybierzesz do dyskusji i w którym momencie dyskusji one padną (nie musisz trzymać się zaproponowanego porządku).

Czuwaj nad tym, aby w trakcie dyskusji osoby uczestniczące nie oceniały siebie nawzajem,

wypowiadały się przy użyciu komunikatu „ja”, nie przerywały sobie. Nie ma dobrych i złych odpowiedzi na pytania w dyskusji - są różne perspektywy patrzenia na ten sam temat. Na zakończenie zarezerwuj sobie kilka minut, aby podsumować dyskusję, zebrać najważniejsze wnioski, odnieść się do celów, zamknąć dyskusję i podziękować osobom uczestniczącym za obecność i aktywność.



O CO WARTO ZAPYTAĆ PRZED PROJEKCJĄ FILMU?

Propozycja zadania na tydzień lub kilka dni przed poprowadzeniem dyskusji:

Poproś osoby uczestniczące, żeby przez tydzień lub kilka dni obserwowały wszystkie przekazy w mediach tradycyjnych i społecznościowych, które dotyczą migracji. Niech robią zrzuty ekranów swoich telefonów, gdy zauważą tego rodzaju informacje po to, by uczestnicy i uczestniczki mogli przyrzeć się temu wspólnie. Przed projekcją wideo obejrzyjcie wspólnie te treści. Jaki przekaz jest w nich zawarty? Jakie narracje o migracjach

i osobach migrujących pokazują? Po obejrzeniu filmu wróćcie do tych treści i spójrzcie na nie jeszcze raz. Jaki teraz widzicie w nich przekaz? Czy któreś treści wpisują się w narracje pokazane w wideo? Jeżeli treści będzie bardzo mało też o tym porozmawiajcie – z czego to wynika i jak może to wpływać na nasze wyobrażenie o osobach migrujących.



DYSKUSJA PO FILMIE



PYTANIA OGÓLNE – ROZUMIENIE WYSTĄPIENIA

- » Jakie narracje o migracjach przedstawiał film? (1. Powinni_ne legalnie przekraczać granicę; 2. To migranci_tki, a nie uchodźcy; 3. Przyjdą, będą terroryzować nas i nasze kobiety)
- » Dla kogo przekraczanie granicy jest proste? **LUB** Dlaczego legalne przekraczanie granicy nie jest proste dla wszystkich?
- » Czym jest Indeks Paszportów?
- » Dlaczego osobom z Afganistanu trudno jest przekraczać granice w sposób legalny?
- » 4 miliony osób nie są obywatelami/kami żadnego kraju. Kim zatem są? Jak możemy je nazwać?
- » Co o nielegalnym wjeździe lub pobycie mówi **art. 31 konwencji genewskiej**? (więcej na ten temat w publikacji „O uchodźcach i uchodźczyniach” w materiałach dodatkowych)

- » Kto powinien mieć możliwość ubiegania się o **ochronę międzynarodową**?
- » Do jakich innych wykroczeń autorzy/ki filmu porównują nielegalne przekroczenie granicy?
- » Dlaczego nie wiemy jakie osoby/grupy przedostają się przez granice?
- » Jak można sprawdzić czy ktoś jest uchodźcą/czynią czy migrantem/tką? **LUB** Co trzeba zrobić by wiedzieć, że ktoś jest uchodźcą/uchodźczynią?
- » Jakie osoby są głównymi ofiarami terroryzmu?
- » Przed czym zwykle ludzie uciekają ze swoich krajów?
- » Dlaczego w wielu państwach europejskich wzrost migracji wpływa na wzrost przestępczości? Podajcie 4 powody.
- » Co to jest gettoizacja? (Izolowanie społeczności migranckiej od społeczności lokalnej).
- » W jakich krajach migracje nie zwiększyły przestępczości, a w jakich obniżyły? Jak myślicie – dlaczego?
- » Kiedy ludzie zaczęli migrować?



PYTANIA POGŁĘBIAJĄCE TEMAT

Niektóre pytania warto przedyskutować najpierw przez 2-3 minuty w parach lub trójkach, a dopiero później z całą grupą.

- » Co znaczy, że migracje to zjawisko naturalne? Jakie znacie przykłady migracji i ich wpływu na świat?
- » Jak myślicie, dlaczego często nie stosuje się procedur wobec osób nielegalnie przekraczających granicę, które wynikają z konstytucji, prawa wewnętrznego i międzynarodowego? Co zyskuje na tym władza, a co traci?
- » Czy w waszym otoczeniu są osoby z doświadczeniem migracyjnym? Jakie były ich doświadczenia?
- » Z jakimi wyzwaniami mierzą się osoby migrujące?
- » Jak myślicie, co należałoby zrobić albo jaki stworzyć system, by wszyscy ludzie mieli równe prawo do bezpiecznego i legalnego przemieszczania się?
- » Jakie zasady powinny obowiązywać w relacjach między osobami migrującymi a przyjmującymi, aby zapewnić równość i sprawiedliwość dla wszystkich?
- » Co to znaczy, że Europa nie jest samowystarczalną wyspą? Jakie działania i zachowania Polski i państw członkowskich Unii Europejskiej mogą świadczyć o takim myśleniu?
- » W jaki sposób zależy od innych krajów?

Współzależność to wzajemna zależność między jednostkami, grupami, społecznościami, krajami lub systemami, w której działania jednej strony mają bezpośredni lub pośredni wpływ na inne. W kontekście międzynarodowym oznacza to, że państwa i społeczeństwa są powiązane gospodarczo, politycznie, kulturalnie i środowiskowo, co sprawia, że żadne z nich nie jest w pełni samowystarczalne. Współzależność wymaga współpracy i dialogu, aby zarządzać wzajemnymi powiązaniami w sposób zrównoważony.

- » Czym jest międzynarodowa odpowiedzialność?

Międzynarodowa odpowiedzialność to obowiązek państw, organizacji międzynarodowych i innych podmiotów na arenie globalnej, aby działać zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego, normami etycznymi i dobrem wspólnym. Obejmuje to troskę o prawa człowieka, pokój, ochronę środowiska, bezpieczeństwo oraz pomoc humanitarną. W kontekście migracji międzynarodowa odpowiedzialność oznacza współpracę w zarządzaniu przemieszczaniem ludności, zapewnienie ochrony osobom uchodźczym i migranckim.

- » Jak myślicie, czym jest współzależność i międzynarodowa odpowiedzialność w kontekście migracji?
- » Jak myślicie, dlaczego wiele osób sprzeciwia się migracjom ludzi do Polski?
- » Jakie są różnice w narracjach o migracjach w różnych państwach Unii Europejskiej? Z czego to wynika? Jaką rolę odgrywa tu historia, kultura i gospodarka?
- » Jak można/możemy przeciwdziałać dezinformacji w obszarze migracji?



PRACA NA CYTATACH (FAKULTATYWNIE)

„Każdy ma jakąś opinię na temat migracji”

- » Czy każdy/a z Was ma opinię na temat migracji?
- » Jakie są Wasze opinie?
- » Co ukształtowało Wasze opinie?
- » Jak migracje są przedstawiane w polskich mediach, a jak w Waszych rodzinach i Waszych bańkach?
- » Czy obejrzany przez Was film wpłynął na Wasze opinie? Jeśli nie, co mogłoby wpłynąć na Wasz punkt widzenia?
- » Jakie narracje próbował zmieniać ten film?

„Te opinie są elementem szerszych narracji, a narracje możemy powielać albo zmieniać.”

- » W jakie szersze narracje o migracjach wpisują się Wasze opinie?
- » Jak te narracje wpływają na Wasze decyzje (np. na kogo głosujecie, kogo oglądacie, słuchacie itd.) lub ogólnie na postawy społeczne w Polsce i Europie?
- » Jak narracje mogą wpływać na osoby migrujące do Polski?
- » Kiedy najczęściej powielamy narracje?
- » Jak możemy zmieniać narracje?

„Budujemy sztuczny podział na Europejczyków oraz świat Afryki i Bliskiego Wschodu”

- » Jak na co dzień przejawia się taka narracja oparta na podziałach? Gdzie ją można spotkać/przeczytać/usłyszeć? Jak brzmi?
- » Czemu służy budowanie takich podziałów (jakim politycznym, społecznym lub ekonomicznym celom)?

„Obawa przed migrantami jest często większa niż powinna. Migracja sama w sobie nie jest problemem, jest charakterystyczną cechą gatunku ludzkiego, która bardzo często ma pozytywny wpływ na społeczeństwa. Prawdziwy problem, nad którym trzeba się zastanowić, to niebezpieczeństwa, nadużycia i wyzwania, z którymi muszą się mierzyć osoby migrujące.”

- » Jak myślicie, kto i po co buduje narracje oparte na obawach przed migracjami i osobami migrującymi?
- » Jak myślicie, jakie działania mogłyby zmniejszyć lęk i uprzedzenia wobec osób migrujących?
- » Czy wiecie z jakimi niebezpieczeństwami, nadużyciami i wyzwaniami mierzą się osoby migrujące do Polski? Jeśli nie, czy wiecie, gdzie lub od kogo można się tego dowiedzieć?



ĆWICZENIA PRAKTYCZNE (FAKULTATYWNIE)

1. Ćwiczenie z Indeksu Paszportów (Passport Index):

W filmie pada takie zdanie: *Tak zwane legalne przekraczanie granicy wydaje się bardzo proste. Wyjmuję z kieszeni paszport i w drogę. Jednak mój paszport jest niezwykle silny.*

Czym jest siła paszportu?

Co to znaczy, że niektóre paszporty są silne, a niektóre słabe? W odpowiedzi na to pytanie pomoże Ci strona: [**Passport Index 2024 | World's passports in your pocket**](#)

Sprawdźcie i uporządkujcie poniższe kraje według siły ich paszportów. Zastanówcie się, kto decyduje o sile paszportów i na jakiej podstawie. Jak na siłę paszportów wpływają takie czynniki jak historia, geografia, polityka czy członkostwo w różnych wspólnotach (np. Unii Europejskiej, strefie Schengen, NATO itp.)?

- | | |
|----------------------------|---|
| » Polska (Poland) | » Sudan Południowy (South Sudan) |
| » Afganistan (Afghanistan) | » Białoruś (Belarus) |
| » Syria (Syria) | » Zjednoczone Emiraty Arabskie (United Arab Emirates) |
| » Irak (Iraq) | » Turcja (Turkiye) |
| » Mjanma (Myanmar) | |
| » Wenezuela (Venezuela) | |

2. Jakie narracje o osobach uchodźczych tworzą te grafiki?

Wyświetl poniższe grafiki i podyskutuj z osobami uczestniczącymi w zajęciach.



Źródło: [Facebook](#)



Źródło: [UCHODźCY | Loesje International](#)



POSZERZ SWOJĄ WIEDZĘ

1. Publikacja Fundacji Emic [Publikacja 8-lekcji-o-migracji](#).
2. Podręczniki do globalnej historii świata: [Geo-history textbook - PL](#) (dzięki nim zobaczysz migracje z zupełnie innej perspektywy).
3. Publikacja [Stereotypy – wyjaśnienie pojęcia w kontekście migracji](#).
4. Publikacja Humanity in Action „O uchodźcach i uchodźczyńiach” [O Uchodźcach](#) (o konwencji genewskiej str. 19-20). W tej publikacji na stronie 35 znajduje się lista polecajek piosenek, filmów i książek o migracjach i uchodźctwie.
5. Przewodnik Centrum Edukacji Obywatelskiej [Rozmawiamy o uchodźcach](#).
6. Materiał Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej [Ludzie na granicy. Jak o tym rozmawiać i uczyć?](#)
7. Poradnik [Jak mówić i pisać o migrantach](#).
8. Outriders Magazyn [Migracja: prawo, rodzaje, przyczyny i skutki](#).
9. Plakat do wykorzystania z osobami uczestniczącymi [Plakat migracje](#).
10. [Czy na pewno żyjemy w czasach największych na świecie migracji? Materiał edukacyjny](#) (3:04min).
11. [Jestem uchodźcą: osoby ubiegające się o azyl w Europie](#) (1:31 min).

12. [Edukacja praw człowieka – „Nikt się nie spodziewa, że zostanie uchodźcą”](#) (00:56).
13. [Opowieści o migracjach](#) (17:50min).
14. [Europe’s most fortified border is in Africa \(youtube.com\)](#) (10:52 min) (ENG).
15. Netflix: Film Swimmers (pl. Pływaczki) (2022).
16. Seria [Narracje Migrantów](#).
17. Cykl filmów edukacyjnych Centrum Edukacji Obywatelskiej [Rozmawiajmy o migracjach](#).

.....

Napisz nam jak udała się dyskusja: edukacja@pah.org.pl (chętnie zobaczymy też relacje zdjęciowe i filmowe). Zaangażuj się w działania edukacyjne Polskiej Akcji Humanitarnej: www.pah.org.pl/edukuj.

.....

Opracowała: Kalina Kabat
Konsultacje: Zespół Edukacji PAH
Korekta językowa: LINGUA LAB
Skład: Arkadiusz Tumanów www.behance.net/arcadiotomanow

Projekt realizowany dzięki wsparciu Jeronimo Martins.



Karta powstała dzięki wsparciu finansowemu Jerónimo Martins. Karta jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne (CC BY-NC 4.0). Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawienie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych. Treść licencji jest dostępna na stronie <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

2024. Materiał edukacyjny Polskiej Akcji Humanitarnej